

Motion till riksdagen

1987/88:So413

av Margó Ingvardsson och Inga Lantz (vpk)

om regelbundna prostataundersökningar för män
över 40 år

Prostatacancer är i Sverige den vanligaste elakartade sjukdom som leder till döden hos män och utgör 22% av all manlig cancer. Förändringar av cancernatur uppträder hos var femte man efter 50-årsåldern och efter 70-årsåldern hos nästan varannan.

Endast en liten del av all prostatacancer ger kliniska symptom. Sjukdomen förekommer mikroskopiskt hos en stor del av den manliga befolkningen. Genom seriesnittning av prostatakörtlar hos avlidna män har man funnit mikroskopiska cancerförändringar i mycket hög frekvens. Det bästa sättet att upptäcka cancer är att utföra palpation från ändtarmen som alltså är en mycket enkel undersökningsmetod.

Skandinavien och USA har de högsta frekvenserna av prostatacancer i världen medan denna sjukdom är ovanlig i Kina och Japan. Om japanerna flyttar till USA får de prostatacancer lika ofta som amerikaner. Prostatacancer ökar också tydligt hos USA:s svarta befolkning och man misstänker att låg social standard också skulle innefatta någon utlösande faktor.

Hittills har man förgäves sökt den eller de miljöfaktorer som skulle kunna förklara denna statistik. Studier av ärftlighet, rökvanor, sexuell aktivitet, tidigare prostatit (inflammationer i blåshalskörteln), olika yrkesmiljöer m. m. har inte visat starka samband med utvecklingen av prostatacancer. Risken att få prostatacancer ökar med åldern och stigande medellivslängd medför att prostatacancer nu ökar även i Kina. Undersökningar har hittills inte visat samband mellan utvecklingen av prostatacancer och de förändringar i hormonspegeln som inträder med stigande ålder. Det tycks dock som en ökad östrogenhalt har visst samband med prostatacancer. Detta ger en intressant anknytning till miljöfaktorer, eftersom östrogen finns i födoämnen. Vissa studier tyder på att kadmium kan vara en miljöfaktor som orsakar prostatacancer.

Också andra sjukdomar i prostatakörteln är vanliga. Infektionerna tenderar att öka i yngre åldrar, trots att vi aldrig tidigare haft så goda infektionshämmande medel. Flera fall än tidigare har diagnosticerats. Vi har fått en ökning av antalet prostatiter. Kanske beror den på bakterier och virus som tidigare ej varit sjukdomsframkallande, men som av olika orsaker blivit det.

Allt detta medverkar till att en regelbunden undersökning av prostata är synnerligen viktig. Undersökningen är enkel men fordrar rutin. Ett program krävs emellertid för att säkra att dessa undersökningar verkligen kommer till stånd med den regelbundenhet som behövs.

Hemställan

Mot. 1987/88

So413

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att införa regelbundna hälsokontroller för män över 40 år för upptäckt av prostatacancer.

Stockholm 19 januari 1988

Margó Ingvardsson (vpk)

Inga Lantz (vpk)